



Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

17. marts 2022

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 438 (Alm. del) af 8. september 2021 stillet efter ønske fra Alex Vanopslagh (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren beregne effekten på Gini-koefficienten og effekten på 1.-10. decil i 2030 af regeringens samlede økonomiske politik inklusiv udspillet ”Danmark kan mere 1”? Der ønskes en oversigt, som indeholder virkningen af de enkelte initiativer (herunder effekten af lavere dimittendsats) og en samlet virkning, jf. tabel 1 i fakta-ark ”4.5. Fordelingsmæssige konsekvenser af skatte- og afgiftsomlægningen” fra ”Danmark kan mere 1”. Opgørelsen bedes specifikt medtage fordelings effekter af forslagene om ændring i dimittenddagpenge og højere dagpenge.

Svar

I besvarelsen indgår initiativer, som med de økonomiske ministeriers gængse regneprincipper skønnes at have fordelingsvirkninger ved fuldt indfasede regler. Udspillet *Danmark kan mere 1* indgår ikke i besvarelsen, da der siden spørgsmålet blev afgivet, er aftalt en reformpakke på baggrund af udspillet, *Hurtigere i job, et stærkere arbejdsmarked, investeringer i fremtiden og innovative virksomheder*. I besvarelsen er fordelingsvirkningerne af initiativer i følgende aftaler og udspil vurderet:

- Aftale om ret til seniorpension
- Finansloven for 2020
- Klimaaftale for energi og industri mv. 2020
- Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi
- Kompensation til boligejerne og fortsat tryghed om boligbeskatningen
- Aftale om en ny ret til tidlig tilbagetrækning
- Aftale om grøn omstilling af vejtransporten
- Finansloven for 2021
- Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023
- Finansloven for 2022
- Reformpakken *Hurtigere i job, et stærkere arbejdsmarked, investeringer i fremtiden og innovative virksomheder*

De enkelte initiativer er i besvarelsen opdelt i tre kategorier: 1) Initiativer, der har direkte virkning på de disponible indkomster og dermed indkomstforskellene i befolkningen, 2) initiativer der vedrører forbrugsafgifter, og som ikke direkte påvirker indkomstforskellene samt 3) initiativer, der er målrettet erhvervslivet.

Der skønnes ikke at være nævneværdige fordelingsvirkninger opgjort som den varige virkning af initiativerne i *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi*, *Kompensation til boligejerne og fortsat tryk om boligbeskatningen* og *Finanslovsforslaget for 2022*. Som en del af finansieringen af *aftale om en ny ret til tidlig pension* indgår blandt andet initiativ om en nytænkning af den kommunale beskæftigelsesindsats med en provenuvirkning på 1,1 mia. fra 2024 og frem. Fordelingsvirkningerne af initiativet indgår, på linje med øvrige initiativer, der har betydning for den offentlige service, ikke i besvarelsen.

1) Initiativer med direkte virkning på de disponible indkomster

De oplyste aftaler og udspil indeholder en række initiativer, som enten påvirker ydelsessystemet, indkomstbeskatningen eller på anden måde har umiddelbar virkning på de disponible indkomster.

I overensstemmelse med den sædvanlige metode til opgørelse af fordelingsvirkninger medregnes alene de umiddelbare virkninger på de disponible indkomster. Det betyder, at evt. adfærdsvirkninger ikke er medtaget i opgørelserne.

Tabel 1 viser virkningerne på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten af initiativer med direkte virkning på de disponible indkomster.

For en række initiativer, der indgår i finansloven for 2020, er der ikke skønnet over virkningerne, hvilket blandt andet hænger sammen med utilstrækkeligt beregningsgrundlag. Det gælder fastholdelse af regler for bo- og gaveafgiften, afskaffelse af forældre køb i virksomhedsordningen mv., stramning af beskatning af leasede firmabiler og justering af skatteregler vedr. aktieavancebeskatning. Af samme årsag er der heller ikke skønnet over virkningen af ændring af fradragsretten for private lønsikringer i reformpakken *Hurtigere i job, et stærkere arbejdsmarked, investeringer i fremtiden og innovative virksomheder*.

Det skal bemærkes, at der vedrørende forhøjelsen af det maksimale beskæftigelsesfradrag kun er anvist konkret finansiering for en del af lempelsen på nuværende tidspunkt (den resterende finansiering kommer fra initiativet erhvervsstøttesanering, som konkretiseres senere).

Tabel 1
Direkte virkning på disponibel indkomst

	Indkomstdecil										Gini- koeffi- cient Pct.- point
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
	--- Gennemsnitlig ændring i pct.af disponibel indkomst ---										
<i>Aftale om ret til seniorpension</i>											
Lempelse i modregningsreglerne for pensionister	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,00	0,00
<i>Finansloven for 2020</i>											
Fastholdelse af beskatningen af fri telefon og datakommunikationsforbindelse	-0,01	-0,01	-0,01	-0,02	-0,03	-0,04	-0,06	-0,07	-0,09	-0,09	-0,02
Afskaffelse af hovedaktionærnedslaget	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,14	-0,01
Nedsættelse af bundskatten	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,00
Afskaffelse af opholdskrav for ret til dagpenge	0,11	0,07	0,03	0,02	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	-0,01
<i>Aftale om ny ret til tidlig tilbagetrækning</i>											
Fastholdelse af loft i investorfradrag ¹⁾	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	-0,01	-0,02	-0,53	-0,01
Fastholdelse af loft i aktiesparekontoen ²⁾	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	0,00
<i>Finansloven for 2021</i>											
Nedsættelse af bundskatten	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00
Forhøjelse af loft i aktiesparekontoen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
<i>Finansloven for 2022</i>											
Afskaffelse af håndværkerdelen under BoligJobordningen	-0,01	-0,02	-0,02	-0,03	-0,04	-0,05	-0,05	-0,05	-0,06	-0,06	-0,01
<i>Hurtigere i job og et stærkere arbejdsmarked</i>											
Initiativer på dimittendområdet	-0,20	-0,07	-0,03	-0,02	-0,02	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,01
Beskæftigelsestillæg i de første tre måneder af dagpengeperioden	0,04	0,06	0,05	0,06	0,05	0,04	0,03	0,03	0,02	0,01	-0,01
Ændring af reglerne for tekniske belægninger når et a-kassemedlem tilmelder/afmelder sig jobcenteret	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Forhøjet fradrag for fagforeningskontingent	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
Forhøjet fribeløb til studerende på SU	0,06	0,04	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01
Afskaffelse af modregning af partners arbejdsindkomst i førtids-, senior- og folkepension	0,01	0,01	0,02	0,04	0,08	0,12	0,20	0,24	0,27	0,15	0,04
Afskaffelse af modregning af egen arbejdsindtægt i folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg	0,01	0,00	0,00	0,01	0,02	0,05	0,10	0,15	0,16	0,09	0,03
Afskaffelse af grøn check for ikke-pensionister	-0,65	-0,24	-0,14	-0,15	-0,14	-0,13	-0,11	-0,09	-0,06	-0,03	0,05
Grøn check til børn fastholdes og forhøjes til 240 kr.	0,05	0,03	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,00	0,01	-0,01
Forhøjelse af beskæftigelsesfradrag ³⁾	0,00	0,01	0,02	0,04	0,07	0,09	0,10	0,10	0,10	0,07	0,01
<i>Øvrige initiativer</i>											
Nedsættelse af bundskatten som følge af kommunale skattestigninger (L 105, 2021-22)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Virkningerne af de enkelte initiativer er ikke summeret på tværs af aftalerne, hvilket blandt andet skyldes, at virkningen af initiativerne er opgjort enkeltvis.

- 1) Fastholdelse af loft er skønnet pba. L 101 - Forslag til Investorfradragsslov svar på spm. nr. 1 af 20. november 2018.
- 2) Fastholdelse af loft er skønnet pba. L 26 - Forslag til Lov om aktiesparekontolov, revideret svar på spm. nr. 9 af 1. november 2018
- 3) 700 mio. kr. af den samlede finansiering af forhøjelsen af beskæftigelsesfradraget på 1,2 mia. kr. er betinget af, at der besluttet konkret finansiering.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

2) Initiativer vedrørende forbrugsafgifter målrettet husholdningerne

Den disponible indkomst opgøres som de samlede bruttoindkomster fratrukket personlige indkomstskatter og pensionsindbetalinger, men før betaling af forbrugsafgifter. Det afspejler, at indkomstforskellene søger at sammenligne befolkningens forbrugsmuligheder og ikke betydningen af befolkningens forbrugsvalg. Ændrede forbrugsafgifter påvirker dermed ikke befolkningens disponible indkomster direkte.

I den forbindelse skal man også være opmærksom på, at forbrugsafgifter adskiller sig fra indkomstskatter ved, at de ofte er begrundet med et ønske om at skabe en adfærdsændring (og ikke omfordeling). Hertil kommer, at der ikke er høj kvalitetsdata om befolkningens forbrug. De tilgængelige oplysninger om befolkningens betaling af afgifter er generelt behæftet med betydelig usikkerhed.

Hvis afgiftsændringer beregningsteknisk betragtes som en *ækvivalent* ændring i indkomstskatterne, svarer de betragtede afgiftsændringer til, at forbrugsmulighederne reduceres forholdsvis mest for personer i den nederste del af indkomstfordelingen, jf. tabel 2.

Ændringerne i afgiftsbetalingen skal hovedsageligt ses i sammenhæng med ændringen af tobaksafgiften, hvor afgiftsstigningen har til formål at frembringe en adfærdsændring i form af mindre rygning, men ikke sigter på at ændre fordelingen af forbrugsmulighederne. Højere tobaksafgifter kan således bidrage til mere lighed i sundhed, hvis afgiftsforhøjelsen medfører, at færre begynder at ryge.

Som delvis finansiering af *Aftale om kriminalforsorgens rammer 2022-25* blev der aftalt en indførelse af moms på tv-abonnementer mv. Virkningen af initiativet indgår ikke i besvarelsen grundet utilstrækkeligt datagrundlag.

Tabel 2

Betydning af de marginale ændringer i afgiftsbetalingen opgjort som ækvivalent virkning på disponibel indkomst

	Indkomstdecil										Gini- koeffi- cient Pct.- point
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
	--- Gennemsnitlig ændring i pct.af disponibel indkomst ---										
<i>Finansloven for 2020</i>											
Forhøjelse af emballageafgiften på bæreposer og engangsservice	-0,10	-0,07	-0,06	-0,06	-0,06	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,04	0,00
Forhøjelse af afgifterne på cigaretter og røgtobak mv.	-1,49	-0,88	-0,78	-0,65	-0,55	-0,46	-0,39	-0,33	-0,26	-0,13	0,15
Indeksering af afgifter	-0,01	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,03	-0,03	-0,03	-0,02	-0,02	0,00
Forhøjelse af afgiftssatsen for væddemål og onlinekasino	-0,07	-0,09	-0,08	-0,08	-0,07	-0,06	-0,05	-0,05	-0,04	-0,02	0,01
Afgift på væsker til e-cigaretter	-0,03	-0,02	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,00
<i>Aftale om grøn omstillingen af vejtransporten</i>											
Grøn omstilling af vejtransport	0,00	0,00	-0,10	-0,10	-0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,02
<i>Finansloven for 2021</i>											
Aflysning af forudsat indeksering af punktafgifter	0,07	0,05	0,04	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02	-0,01
Forhøjelse af vandafgiften	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Klimaafale for energi og industri mv.</i>											
Lavere afgift på elvarme (husholdninger)	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00
Grøn fjernvarme, modernisering af produktionsbindinger	0,05	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	-0,01
<i>Hurtigere i job og et stærkere arbejdsmarked</i>											
Nedsættelse af den alm. elafgift med 17 øre/kWh i 2030	0,41	0,23	0,21	0,19	0,18	0,17	0,16	0,14	0,13	0,10	-0,03
<i>Øvrige initiativer</i>											
Indførelse af afgift på nikotinprodukter (L 89B, 2021-22)	-0,05	-0,03	-0,03	-0,02	-0,02	-0,02	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	0,01

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Ændring i afgiftsbetaling er indregnet som ækvivalent ændring i disponibel indkomst. Virkningerne af de enkelte initiativer er ikke summeret på tværs af aftalerne, hvilket blandt andet skyldes, at virkningen af initiativerne er opgjort enkeltvis.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

3) Initiativer målrettet erhvervslivet

Initiativer målrettet erhvervslivet, herunder selskabsskatter, afgifter mv., antages beregningsteknisk at blive nedvæltet i lønningerne i bred forstand, og vil dermed beregningsteknisk være fordelingsmæssigt neutrale (overførsler og lønninger påvirkes symmetrisk). Det skal ses i sammenhæng med, at en ændring i lønnen afspejler sig i en ændring i overførslerne via satsreguleringsprincipperne samt i en ændring i de offentlige lønninger via reguleringsmekanismen i de offentlige overenskomster.

Virkninger af initiativer målrettet erhvervslivet fremgår af tabel 3.

Tabel 3

Virksomheder på disponibel indkomst af initiativer målrettet erhvervene

	Indkomstdecil										Gini- koeffi- cient Pct.- point
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
	--- Gennemsnitlig ændring i pct.af disponibel indkomst ---										
<i>Aftale om ny ret til tidlig tilbagetrækning</i>											
Lagerbeskatning af selskabers ejdomsavancer	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	0,00
Loft over fradrag i selskabsskatten for høje lønninger på 7 mio. kr.	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	0,00
Særlig selskabsskat for den finansielle sektor	-0,17	-0,17	-0,17	-0,17	-0,17	-0,17	-0,17	-0,17	-0,17	-0,17	0,00
<i>Klimaafale for energi og industri mv.</i>											
Grøn fjernvarme (modernisering af produktionsbindinger) samt initiativ om bæredygtighedskrav til træbiomasse til energi.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Lavere afgift på elvarme (erhverv)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00
<i>Grøn skattereform</i>											
Afgiftsforhøjelser, første fase	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	0,00
Øget bagatelgrænse for straksafskrivning	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00
Investeringsvindue til 2022	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,00
Fastholdelse af bundfradrag i svovlafgiften	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Grøn omstilling af vejtransporten</i>											
Kilometerbaseret vejafgift	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	0,00
<i>Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023</i>											
Fremrykning af genberegningstidspunkt for leasingkøretøjer	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
<i>Aftale om kriminalforsorgens rammer 2022-25</i>											
Nedsættelse af rentekompensation i udbyttesager og harmonisering af renteberegning	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,00
<i>Hurtigere i job og et stærkere arbejdsmarked</i>											
Afskrivningssatsen på ejendomme nedsættes fra 4 til 3 pct.	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	0,00
<i>Initiativer vedtaget under den tidligere regering</i>											
Beskatning ved overdragelse af erhvervsvirksomheder til erhvervsdrivende fonde	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Ophævelse af fradragregler for renteudgifter på hybrid kernekapital m.v.	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	0,00
Indførelse af sælgerpantebrevsmodel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omlægning af beskatning af overskudsvarme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Øvrige initiativer</i>											
EU-retlig tilpasning af foreningsbeskatningen (L 211 A, 2020-21)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Justering af reglerne for beskatning af investeringsinstitutter (L 211 A, 2020-21)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Initiativer målrettet erhvervslivet, herunder selskabsskatter, afgifter mv., antages at blive nedvæltet i lønningerne i bred forstand, og vil dermed beregningsteknisk være fordelingsmæssigt neutrale (overførsler og lønninger påvirkes symmetrisk). Virkningerne af de enkelte initiativer er ikke summeret på tværs af aftalerne, hvilket blandt andet skyldes, at virkningen af initiativerne er opgjort enkeltvis.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

I det omfang, der er overnormal profit i den finansielle sektor, vil ejerne kunne bære en del af byrden ved en særlig selskabsskat. Ejerne må forventes at bære den fulde byrde af den del af den særlige selskabsskat, der falder på det overnormale

afkast (ren profit). Ejerne vil i højere grad være personer i øverste del af indkomstfordelingen (samt udlændinge).

De samlede fordelingsvirkninger

Der er i spørgsmålet specifikt efterspurgt en oversigt over de *samlede* fordelingsvirkninger af regeringens økonomiske politik. I tabellen nedenfor er der til illustration foretaget en simpel summering af de enkelte initiativer præsenteret i tabel 1, tabel 2 og tabel 3. Det er i den sammenhæng vigtigt at bemærke, at virkningerne af de enkelte initiativer ikke er genberegnet i forbindelse med besvarelsen af dette spørgsmål, men i høj grad bygger på tidligere offentliggjorte opgørelser i forbindelse med folketings svar, faktaark mv. Det betyder, at ikke alle initiativerne er regnet på samme datagrundlag, og at nogle initiativer er opgjort med 2025-virkning, mens andre er opgjort med 2030-virkning. De samlede fordelingsvirkninger er opgjort som summen af de isolerede virkninger, hvorfor summen af de enkelte initiativer ikke omfatter eventuelle samspilseffekter.

Initiativer med direkte virkning på de disponible indkomster skønnes således samlet set at øge indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten med 0,08 pct.-point, *jf. tabel 4*.

Tabel 4

Oversigt over fordelingsvirkninger (indkomstforskelle samt virkning af forbrugsafgifter og initiativer målrettet erhverv)

	Indkomstdecil										Gini-koefficient
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
	--- Gennemsnitlig ændring i pct. af disponibel indkomst ---										Pct.-point
Initiativer med direkte virkning på disponible indkomster	-0,54	-0,05	0,04	0,10	0,20	0,31	0,46	0,54	0,56	-0,34	0,08
Initiativer vedr. forbrugsafgifter (ækvivalent virkning)	-1,19	-0,76	-0,79	-0,67	-0,56	-0,40	-0,33	-0,26	-0,19	0,03	0,13
Initiativer målrettet erhvervslivet	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	0,00
Samlet virkning (inkl. ækvivalent virkning af initiativer vedr. forbrugsafgifter)	-2,09	-1,17	-1,11	-0,94	-0,73	-0,45	-0,23	-0,08	0,01	-0,67	0,21
- Ekskl. initiativ om forhøjelse af afgifterne på cigaretter og røgtobak mv.	-0,61	-0,30	-0,33	-0,28	-0,18	0,01	0,16	0,24	0,27	-0,55	0,07

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Ændring i afgiftsbetaling er indregnet som ækvivalent ændring i disponibel indkomst.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Medtages den ækvivalente virkning af initiativer, som ikke har direkte betydning for husholdningernes disponible indkomster, men kan have betydning for husholdningernes forbrugsmuligheder (fx forbrugsafgifter), så skønnes indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten at øges med 0,13 pct.-point. Særligt initiativet om *højere afgifter på røgtobak* har fordelingsvirkninger. Ses der bort fra denne virkning (som et bredt flertal i Folketinget bakker op om), er fordelingsvirkningen (inkl. ækvivalent virkning af øvrige initiativer vedr. forbrugsafgifter) målt ved Gini-koefficienten på 0,07 pct.-point.

Det bør bemærkes, at fordelingsvirkningerne målt ved Gini-koefficienten ikke fortæller hele historien om ulighed. Således indgår virkningerne af initiativer på velfærdsområdet ikke i besvarelsen, selv om de understøtter lige muligheder i samfundet som fx at fjerne barrierer for social mobilitet og understøtte lige adgang til uddannelse, arbejde og sundhed mv. Det kan fx være minimumsnormeringer, fri tandlæge til unge, initiativer målrettet udsatte børn mv.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister